

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Любешівський технічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»



ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт
для здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
денної форми навчання

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітньо-професійна програма «Будівництво та експлуатація будівель і споруд»

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітньо-професійна програма «Опорядження будівель і споруд та будівельний дизайн»

Галузь знань 13 «Механічна інженерія»

Спеціальність 133 «Галузеве машинобудування»

Галузь знань 27 «Транспорт»

Спеціальність 274 «Автомобільний транспорт»

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 208 «Агроінженерія»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Галузь знань 241 «Готельно-ресторанна справа»

Спеціальність 24 «Сфера обслуговування»

Любешів 2023

УДК 101.(07)

Д 66

До друку

Голова методичної ради ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ»
_____ Герасимик-Чернова Т.П.

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій
коледжу Бібліотекар _____ М.М. Демих

Затверджено методичною радою ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ»
протокол № _____ від « _____ » _____ 2023 р.

Рекомендовано до видання на засіданні циклової методичної комісії
викладачів соціально-гуманітарних дисциплін та іноземних мов
протокол № _____ від « _____ » _____ 2023 р.

Голова циклової методичної комісії _____ Кравчик Л. М.

Укладач: _____ Домальчук С. В., викладач вищої категорії

Рецензент: _____

Відповідальний за випуск: _____ Кравчик Л. М., викладач вищої
категорії, голова циклової методичної комісії викладачів соціально-
гуманітарних дисциплін та іноземних мов .

Основи філософських знань [Текст]: методичні вказівки до виконання
контрольних робіт для здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий
молодший бакалавр, денної форми навчання /уклад. С.В. Домальчук. –
Любешів:ВСП «Любешівський технічний фаховий коледж ЛНТУ, 2023. – 20с.

Видання містить завдання для виконання контрольних робіт студентам, а
також перелік рекомендованої літератури.

С.В. Домальчук, 2023

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Контрольні роботи виконуються з метою формування та закріплення у студентів теоретичних знань і практичних навичок.

Завдання контрольних робіт:

- систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань з дисципліни;
- поглиблення вивчення конкретних проблем, що стосуються філософського осмислення світу.

У контрольних роботах мають бути враховані сучасний стан і тенденції розвитку теорії основ філософських знань. Контрольні роботи повинні мати дослідницький характер і бути логічно завершеними.

2. ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Кожний студент, який вивчає дисципліну "Основи філософських знань", виконує дві контрольних роботи, передбачені навчальним планом.

Контрольна робота виконується в звичайному учнівському зошиті, сторінки роботи нумеруються. Написання контрольної роботи здійснюється одним кольором (чорним, фіолетовим або темно синім) контрастного відтінку з дотриманням інтервалу між рядками. Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки. При написанні обов'язково залишати поля для зауважень. Контрольна робота повинна бути виконана грамотно, без довільного скорочення слів, старанно оформлена. Контрольна робота виконується студентом власноручно (друкування не допускається). У разі виявлення розбіжностей в почерку особи, яка захищає контрольну роботу, і почерку, яким вона виконана, така робота вилучається і анулюється, а студент отримує нове завдання.

Номер варіанта контрольної роботи вибирається за порядковим номером студента в списку групи.

Виконання контрольної роботи поєднує такі елементи:

- вивчення основної навчальної літератури за тематикою роботи;
- добір і вивчення додаткової літератури за тематикою роботи;
- добір навчального і статистичного матеріалу, необхідного для виконання роботи, та його обробка;
- написання тексту роботи;

- оформлення списку використаних літературних джерел.

Відповіді на теоретичні питання повинні бути чіткими та лаконічними.

Контроль за якістю виконання контрольних робіт здійснюється викладачем основ філософських знань шляхом перевірки та оцінки виконаної роботи. Успішно виконані роботи підлягають зарахуванню. Не зараховані контрольні роботи підлягають доопрацюванню і повторному поданню. При цьому обов'язковим є виконання рекомендацій, що містяться в рецензії на контрольну роботу.

У випадку не зарахування контрольних робіт студент не допускається до здачі заліку або екзамену.

3. СТРУКТУРА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота складається з двох теоретичних питань. Перша сторінка контрольної роботи є титульною з відповідними реквізитами та вказуванням варіанта роботи та усіх питань, висвітлення яких передбачається згідно даного варіанта.

Посилання на відповідні літературні джерела робляться у квадратних дужках, де вказується номер літературного джерела згідно зі списком використаних джерел та номер сторінки, наприклад [3, с. 9-10]. Цитати подаються у лапках.

На передостанній сторінці роботи вказується список використаних літературних джерел, а також дата виконання роботи та підпис студента. Остання сторінка залишається для рецензії викладача.

4. ПИТАННЯ ДЛЯ ВАРІАНТІВ ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

№ 1, №2

1. Поняття світогляду та його структура.
2. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, наука.
3. Філософія, її предмет та роль в суспільстві.
4. Основні функції філософії та гуманістичний зміст філософського знання.
5. Специфіка філософського знання.
6. Основне питання філософії.
7. Виникнення, основні етапи і проблематика Стародавньої філософії.
8. Філософська думка в епоху середньовіччя.
9. Філософія Відродження, її особливості.
10. Філософія Нового часу (Ф. Бекон, Р. Декарт, Б. Спіноза).

11. Класична німецька філософія (І. Кант, І.Г. Фіхте, Ф. Шеллінг, Г. Гегель, Л. Фейербах).
12. Джерела формування і сутність марксистської філософії.
13. Загальна характеристика і основні напрямки сучасної західної філософії.
14. Зародження філософської думки в культурі Київської Русі.
15. Філософія Г.С. Сковороди.
16. Розвиток Української філософії в XIX--XX ст.
17. Філософія в Росії XIX--XX ст.
18. Поняття буття в філософії. Становлення проблеми буття в історії філософії.
19. Єдність і багатоманітність буття, його основні форми.
20. Проблема субстанції. Поняття „матерія” і „дух”, їх співвідношення.
21. Рух та його основні форми.
22. Простір і час як форми існування матерії.
23. Поняття діалектики, її історичні форми.
24. Становлення ідеї розвитку в історії філософії і науки. Концепції розвитку.
25. Діалектика як вчення про розвиток.
26. Аксиологія як теорія цінностей.
28. Діалектика як система принципів, законів і категорій.
29. Закон єдності і боротьби протилежностей, його методологічне значення.
30. Закон взаємного переходу кількісних та якісних змін, його методологічне значення.
31. Закон заперечення заперечення та його значення.
32. Категорії діалектики.
33. Класифікація та функції цінностей.
34. Природа і суспільство, їх єдність і відмінність.
35. Основні концепції суспільного життя: реалізм (ідеалізм), натуралізм, діяльнісна, феноменологічна та антропологічні моделі.
36. Поняття суспільних відносин, їх види. Суспільство як система суспільних відносин.
37. Поняття суспільного виробництва. Матеріальне та духовне виробництво.
38. Поняття суспільно-економічної формації та цивілізації. Формаційний та цивілізаційний аналіз суспільства.
39. Проблема соціального прогресу та його критеріїв.
40. Поняття та структура свідомості.
41. Природні передумови свідомості. Відображення і його основні форми.
42. Суспільна сутність свідомості та проблема її походження.
43. Поняття суспільної свідомості. Суспільна та індивідуальна свідомість, їх зв'язок.
44. Структура суспільної свідомості: рівні, сфери, форми.

45. Закономірності розвитку суспільної свідомості.
46. Пізнання як філософська проблема. Проблема пізнаваності світу.
47. Теорія пізнання: основні концепції: емпіризм, раціоналізм, ірраціоналізм.
48. Основні ступені пізнання. Єдність чуттєвого, раціонального та інтуїтивного в пізнанні.
49. Практика та її роль у процесі пізнання.
50. Поняття істини. Основні характеристики істини.
51. Проблема критерія істини в історії філософії.
52. Специфіка наукового пізнання.
53. Методи і форми наукового пізнання.
54. Специфіка філософського розуміння людини. Проблема сутності людини в історії філософії.
55. Єдність природного, соціального і духовного в людині.
56. Поняття „людина”, „індивід”, „індивідуальність”, „особа”.
57. Антропосоціогенез: сучасний стан проблеми.
58. Особа і суспільство: проблема взаємовідносин.
59. Свобода людини та її відповідальність.
60. Проблема сенсу буття людини.
61. Давньогрецька філософія.
62. Філософська класифікація цінностей.
63. Вчення про світ. Підстави існування світу.
64. Філософські проблеми антропогенезу.
65. Проблеми буття у філософії.
66. Філософські погляди М. Драгоманова.
67. Поняття «свідомість». Виникнення свідомості.
68. Світогляд, його структура та функції.
69. Природа суспільства у філософській традиції.
70. Сучасна світова філософія позитивізму.
71. Проблема свідомості в історії філософії.
72. Онтологія соціального .
73. Емпіризм . Англійська філософія XVII – XVIII ст..
74. Натуралістична антропософія.
75. Релігійно – міфологічна антропософія.
76. Буття Бога у філософській інтерпретації.
77. Німецька філософія. І. Кант.
78. Визначення цінностей. Аксіологія .
79. Основні елементи і структура релігії .
80. Поняття та предмет філософії.
81. Ідеалістична діалектика Г. Гегеля.
82. Схоластика у середньовічній філософії.
83. Поняття феномену релігії.
84. Філософська думка в Київській Русі.
85. Ірраціоналізм у сучасній філософії.

86. Пізнання як предмет філософського аналізу.
87. Свідомість в контексті відношення людини до світу і до власного тіла.
88. Давньоіндійська філософія.
89. Ознаки свідомості та її структура.
90. Методологія наукового пізнання .
91. Філософські проблеми і дисципліни.
92. Функції філософії.
93. Поняття «філософія». Предмет філософії.
94. «Раціоналізм» у філософії Нового часу.
95. Виникнення свідомості.
96. Натуралістична (наукова) антропософія.
97. Філософія середньовіччя. Патристика.
98. «Прагматизм» у сучасній світовій філософії.
99. Світогляд, його структура і функції.
100. Поняття і проблемна сфера філософії релігії.
101. Німецька філософія. І. Фіхте. Ф. Шеллінг.
102. Філософські ідеї в Київській Русі.
103. Давня китайська філософія.
104. Пізнання як предмет філософського аналізу.
105. Чуттєве та раціональне пізнання.
106. «Філософія життя» в сучасній світовій філософії.
107. Філософія епохи Відродження.
108. Основні протилежні напрями у філософії Нового часу.
109. Філософія Просвітництва.
110. Філософія людини. Сфери буття людини.
111. Світогляд, його структура і функції.
112. Раціоналізм у 17 --18 ст.
113. Філософія української національної ідеї (19 -20 ст.)
114. Методи філософії.
115. Давня китайська філософія. Конфуціанство.
116. Філософська думка часів Київської Русі.
117. Філософія українського Відродження та бароко.
118. Філософські концепції появи людини на Землі.
119. Об'єктивістська концепція цінностей .
120. Поняття та предмет філософії.
121. Охарактеризуйте поняття «пантеїзм».
122. Розкрийте специфіку буття людини.
123. Проаналізуйте історичне значення філософії Сократа.

5. РОЗПОДІЛ ПИТАНЬ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ВІДПОВІДНО ДО ВАРІАНТУ

Варіант	Контр. робота №1	Контр. робота №2
1	1, 32	63, 94
2	2, 33	64, 95
3	3, 34	65, 96
4	4, 35	66, 97
5	5, 36	67, 98
6	6, 37	68, 99
7	7, 38	69, 100
8	8, 39	70, 101
9	9, 40	71, 102
10	10, 41	72, 103
11	11, 42	73, 104
12	12, 43	74, 105
13	13, 44	75, 106
14	14, 45	76, 107
15	15, 46	77, 108
16	16, 47	78, 109
17	17, 48	79, 110
18	18, 49	80, 111
19	19, 50	81, 112
20	20, 51	82, 113
21	21, 52	83, 114
22	22, 53	84, 115
23	23, 54	85, 116
24	24, 55	86, 117
25	25, 56	87, 118
26	26, 57	88, 119
27	27, 58	89, 120
28	28, 59	90, 121
29	29, 60	91, 122
30	30, 61	92, 123

6. Зразок виконання варіанта №1 контрольної роботи

Варіант №1 складається із завдань під номером 1. «Поняття світогляду, його специфіка та структура» та номером 32. «Категорії діалектики».

1. Поняття світогляду, його специфіка та структура

Людство на всіх етапах розвитку завжди цікавили вічні "надокучливі" питання. Що таке оточуючий людину світ? Яка його сутність, як він облаштований? Чи створений він, чи існує вічно? Яка його доля в майбутньому, чи є перспектива існування? Нарешті, яке місце і роль людини в цьому світі, в чому смисл її існування? Відповіді на ці питання обумовлені потребою в загальній орієнтації, самовизначенні людини у світі. Адже перелічені питання тісно пов'язані з можливістю відповіді на більш конкретні, але болючіші питання сьогодення. Мається на увазі усвідомлення труднощів, суперечностей, визначення шляхів, тенденцій розвитку кожного конкретного суспільства чи держави. Як зрозуміти перетворення, що відбуваються в сучасну епоху? Яким чином і чи можна взагалі позбутися загроз, що нависли над людством, – екологічної, ядерної, бездуховності тощо.

Отже, для розуміння, усвідомлення всіх цих питань, розв'язання більш конкретних практичних завдань потрібен широкий кругозір, бачення перспектив розвитку світу і людства, треба зрозуміти сутність всього, що відбувається в світі і в більш конкретному середовищі. Необхідно зрозуміти смисл і мету нашого життя: що ми робимо і для чого, які наші устремління, як вони сприймаються людьми тощо.

Сукупність таких уявлень про світ та місце і роль людини в світі можна назвати світоглядом.

Отже, світогляд – це сукупність поглядів, оцінок, принципів, що визначають найзагальніше усвідомлення, розуміння світу, місця в ньому людини, а також ціннісні орієнтації людей, їх життєві позиції.

Світогляд як складне духовне явище поєднує в собі переконання, ідеали, цілі, мотиви поведінки, інтереси, ціннісні орієнтації, принципи пізнання, моральні норми, естетичні погляди тощо.

Якщо проаналізувати сукупність елементів світогляду, можна виділити органічно взаємопов'язані підсистеми. Це – пізнавальна, ціннісна та підсистема поведінки.

Пізнавальна підсистема

Світогляд формується, насамперед, за допомогою знань. До складу світогляду входять повсякденні (життєво-практичні) та наукові (природничі, технічні, суспільні) знання, а також різноманітні форми суспільної свідомості – політична, правова, моральна, естетична, релігійна. Запас знань особи чи суспільства в цілому створює надійне підґрунтя для відповідного світогляду. Без узагальнених широких та глибоких знань неможливо забезпечити чітке, послідовне обґрунтування своїх поглядів на світ та місце людини в ньому. Правда, ступінь пізнавальної насиченості, продуманості, внутрішньої узгодженості елементів того чи іншого світогляду може бути різним.

Ціннісна підсистема

У світогляді крім знань про світ і людину відображаються також певні поняття цінностей. У свідомості людей формується конкретне ставлення до всього, що відбувається, залежно від їх цілей, потреб, інтересів, розуміння сенсу життя тощо. Відповідно виникають світоглядні ідеали (моральні, політичні, естетичні та ін.). Завдяки ідеалам здійснюється оцінка, визначення цінності того, що відбувається. Одними з найважливіших понять, пов'язаних із ціннісною свідомістю, були і є поняття добра і зла, краси та потворності.

Підсистема поведінки

Від знань та системи ціннісних орієнтацій залежить поведінка людини, її життєва позиція, яка може бути як творчо-активною, так і пасивно-приспосовницькою. У зв'язку з цим слід підкреслити бажаність, навіть необхідність, гармонізації) узгодженості пізнавальних аспектів та ціннісного способу освоєння світу в людській свідомості. Від цієї узгодженості залежить єдність в діях особи і суспільства таких компонентів (аспектів, рівнів) світогляду, як почуття і розум, розуміння і дія, віра і сумнів, теоретичний і практичний досвід, осмислення минулого і бачення майбутнього.

Структура світогляду залежить від певних чинників.

Залежно від співвідношення інтелектуального та емоційного досвіду людей світогляд поділяється на:

- світовідчуття. Це емоційно-психологічний бік світогляду на рівні настрою, почуттів;
- світорозуміння. Це пізнавально-інтелектуальний бік світогляду;
- світосприйняття. Це досвід формування пізнавальних уявлень про світ за допомогою наочних образів (сприйняття).

За ступенем загальності розрізняють світогляд особистості, груповий (професійний, класовий, національний тощо), загальнолюдський (загальнолюдські світоглядні настанови).

За ступенем історичного розвитку – античний, середньовічний і т. д.

За ступенем теоретичної "зрілості" – стихійно-повсякденний ("життєвий") і теоретичний (філософський).

Світогляд виконує найважливіші функції в житті людини. Як активний духовний чинник світогляд є основою життя. Він забезпечує освоєння та зміну людиною навколишнього світу. Адже світогляд об'єднує знання і почуття у переконання. А це визначає певну поведінку та дії особистостей, соціальних груп, націй, народів.

2. Категорії діалектики.

Буття характеризується живою рухливістю, переходами, суперечливістю. Мислення відображає всезагальні риси, відносини, зв'язки розвитку буття. Це відображення проявляється в основних законах діалектики. Але складність універсальних зв'язків, відносин не вичерпується трьома основними законами діалектики. Крім них діалектика поєднує в собі і неосновні закони, зміст яких полягає у співвідношенні певних категорій.

Категорії – це універсальні форми людського мислення. Для діалектики характерним є формування парних категорій, які відображають "полярні" сторони цілісних явищ, процесів. Серед розмаїття зв'язків реального світу філософське пізнання виділяло різні типи всезагальних зв'язків. Поняття про такі зв'язки можуть бути об'єднані в дві групи категорій.

Перша група поєднує детермінаційні зв'язки. До неї належать категорії: "сутність – явище", "причина – наслідок", "необхідність – випадковість", "можливість – дійсність". Другу групу становлять категорії, що відображають "організацію", "побудову" буття. Це такі категорії, як "одиничне – загальне", "форма – зміст", "частина – ціле" тощо.

Дамо коротку характеристику цих категорій.

Сутність – явище. Будь-якому розвитку властива взаємодія сутності і явища. Категорія сутності відображає внутрішні, глибинні, стійкі і необхідні зв'язки й відносини предмета, явища чи процесу, які визначають їх природу. Категорія явища відображає зовнішні, більш рухливі, видимі, змінювані характеристики предметів. У сутності переважає необхідне і загальне, в явищі – випадкове й одиничне. Явище і сутність – діалектично пов'язані між собою протилежності. Вони не збігаються одне з одним. Інколи це проявляється досить чітко: зовнішні, поверхові риси предмета, явища чи

процесу можуть маскувати, перекручувати їх сутність. Так, міраж – це явище, що виникає внаслідок викривлення променів світла атмосферою.

Разом із тим явище і сутність передбачають одне одного. Сутність проявляє себе в явищах, а явище є проявом сутності. Пізнання сутності досягається шляхом пізнання явищ. Відношення сутності і явища є закон: якщо явище існує, то воно обумовлене певною сутністю і, навпаки, якщо є певна сутність, вона обов'язково має "явитися". Хоча будь-який прояв може бути специфічним залежно від специфіки предмета чи явища. Так, веселка – явище, сутність якого полягає в переломленні світла у краплях води; хвороба проявляється в її симптомах; розташування ошуків на картоні, під яким знаходиться магніт, свідчить про одне з явищ, в якому проявляється сутність магнетизму. Сутність може проявлятися в різних формах. Так, сутність будь-якої держави полягає в насильстві, яке проявляється в багатьох формах: від штрафу за неправильний перехід дороги до смертної кари за певні злочини.

Слід підкреслити, що поняття сутності не передбачає якогось певного жорсткого, фіксованого рівня реальності чи межі пізнання. Людське пізнання рухається від явищ до сутності, заглиблюючись далі від сутності першого порядку до сутності другого порядку і так далі. Цим самим розкриваються причинні зв'язки, закономірності, тенденції розвитку певних сфер буття. Сутність і явище – це категорії, що вказують напрямок, шлях постійного, безкінечного поглиблення людського пізнання.

Причина – наслідок. Основну роль у філософському пізнанні відіграє принцип детермінізму. Цей принцип відображає той факт, що всі процеси в світі детерміновані, тобто виникають, розвиваються і зникають закономірно, внаслідок певних причин, обумовлені ними. Причина – це таке явище, яке породжує інше або зумовлює в ньому певні зміни.

Явище (або зміни в ньому), породжене причиною, називається наслідком.

Причина і наслідок взаємообумовлюють одне одного. Про це свідчать такі риси:

- вони пов'язані генетично;
- асинхронні в часі (причина, потім наслідок);
- виникнення наслідку впливає на причину, зумовлюючи в ній зміни, в тому числі шляхом опосередкованих взаємозв'язків, які і є причиною;
- реалізація причинно-наслідкового зв'язку залежить від умов, тому взаємозв'язок причини і наслідку містить в собі елемент невизначеності, неоднозначності. Так, вплив людини на природу такий, що може зруйнувати

рівновагу природних процесів на планеті, а ця загроза екологічної кризи виступає причиною суттєвої зміни стратегії діяльності людства.

Необхідність – випадковість. Всі явища в світі взаємопов'язані, взаємообумовлені. Категорії необхідності і випадковості відображають певні аспекти цього взаємозв'язку. Необхідність – це обумовлений зв'язок явищ, за якого поява "події – причини" неминуче викликає певне "явище – наслідок". Випадковість – це такий зв'язок причини і наслідку, за якого причинність допускає реалізацію будь-якого наслідку із багатьох можливих альтернатив. При цьому, який саме конкретний варіант зв'язку здійсниться, залежить від збігу обставин, від умов, яких не можна точно передбачити і врахувати.

Випадковість є форма прояву необхідності. Їй властиві непостійність, невизначеність. Але і необхідність, і випадковість можуть бути пов'язані із сутністю явищ, подій. Так, суттєві зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві, мають необхідний характер, випадковим явищем є конкретні політичні діячі чи партії, що спрямовують, реалізують ці зміни.

Можливість – дійсність. Можливість і дійсність – це два послідовних ступені, етапи становлення і розвитку явища, його рух від причини до наслідку в природі, суспільстві та мисленні. Категорія можливість відображає об'єктивні, необхідні умови і тенденції виникнення і розвитку предмета, явища. Категорія дійсності виражає ступінь і форму реалізації можливого. Дійсність є конкретно існуючою формою предмета. Направленість об'єктивного розвитку в світі виключає будь-який варіант, крім руху від можливого до дійсного. Сьогодення диктує людству два варіанти можливої майбутньої дійсності: або воно сформує таку технологію свого розвитку, за якої буде успішно функціонувати в гармонії з природою, або загине внаслідок глобальної екологічної катастрофи.

Одиничне – загальне. Зв'язок одиничного і загального має всеохоплюючий характер. Він властивий всім явищам, предметам, процесам, а також людському мисленню. Пізнання світу передбачає вміння порівнювати предмети, явища, виявляти їх подібність і різницю" усвідомлювати одиничний характер реальних предметів, класифікувати їх. Під загальним розуміють властивості і відношення предмета, явища чи процесу, тотожні властивостям інших явищ, процесів, предметів. Категорія одиничне характеризує окремий предмет, явище, процес, що відрізняється за своїми просторовими, часовими та іншими властивостями від подібних йому предметів, явищ, процесії. Одиничне має специфічні характеристики, які становлять його унікальну визначеність.

Одиничне і загальне перебувають у діалектичному зв'язку. Загальне не існує само по собі, в "чистому" вигляді. Воно завжди реалізується в одиничному і через одиничне. Одиничне, в свою чергу, входить у ту чи іншу

групу предметів і має в собі певні загальні риси. Так, загальним для всіх цивілізованих народів є наявність демократичної держави, але кожний з них реалізує державу в особливій формі, яка може мати унікальні, неповторні аспекти.

Форма – зміст. Під змістом розуміють єдність суттєвих, необхідних елементів, їх взаємодію, що визначає основний тип, характер конкретного предмета, явища, процесу. Форма – зовнішнє упорядкування цієї єдності, її стійкий прояв, спосіб існування певного змісту.

Форма і зміст відображають різні, але нерозривно пов'язані між собою сторони одного і того самого предмета чи процесу: зміст оформлений, а форма змістовна. У співвідношенні форми і змісту більш рухливим, мобільним є зміст, він обумовлює розвиток форми. Особливо це помітно в соціальних процесах. Застарілі форми і методи можуть гальмувати розвиток того чи іншого процесу. Але нові форми, ефективні методи впорядкованості процесу здатні здійснювати могутній стимулюючий вплив на його подальший розвиток.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Аблеев С.Р. История мировой философии. – М.: Астрель, 2005. – 424 с.
2. Губар О.М. Філософія. – К.: ЦУЛ, 2007. – 416 с.
3. Основи філософських знань. – К.: ЦУЛ, 2008. – 1028 с.
4. Петрушенко В.Л. Філософія. -- Львів: Магнолія плюс, 2006. – 508 с.
5. Подольска Є.А. Філософія. – К.: ЦНЛ, 2006. – 704 с.
6. Спиркин А.Г. Философия. -- М.: Гардарики, 2004. – 736 с.
7. Філософія (ред. Кремень В.Г.). -- Хар.: Мрія, 2004. – 612 с.
8. Філософія (ред. Надольний І.Ф.). -- К.: Вікар, 2008. – 534 с.
9. Философия (ред. Кохановский В.П.). -- Р/Д: Феникс, 2007. – 574 с.

Додаткова

1. Введение в философию (ред. Никитин Л.Н.). – К.: ЦУЛ, 2008. – 272 с.
2. Всемирная философия. XX век. – Минск: Харвест, 2004. – 832 с.
3. Горський В.С., Кислюк К.В. Історія української філософії. -- К.: Либідь, 2004. – 488 с.
4. Гусев В.Т. Вступ до метафізики. – К.: Либідь, 2004. – 488 с.
5. Гусев Д.А., Рябов П.В., Манекин Р.В. История философии. – М.: Эксмо, 2004. – 448 с.
6. Звездкина Э.Ф., Егоров В.Ф. Теория философии. – М.: Эксмо, 2004. – 448 с.
7. Ильин В., Машенцев А. Философия в схемах и комментариях. – С.-Пб: Питер, 2006. – 304 с.
8. История философии (ред. Гусев Д.А.). – М.: Эксмо, 2004. – 448 с.

9. Касьян В.І. Філософія. Відповіді на питання екзаменаційних білетів. – К.: Знання, 2008. -- 347 с.
10. Краткий словарь по философии. – Мн.: Харвест, 2008. – 832 с.
11. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: логос, софія, розум. – К.: Книга, 2007. – 432 с.
12. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції. – К.: Книга, 2005. -- 528 с.
13. Мир философии: Книга для чтения, в 2-х частях. -- М.: Политиздат, 1991 -- 672 с.
14. Нижников С.А. История философии. – М.: Экзамен, 2004. – 256 с.
15. Подольска Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії. К.: ИНКОС, 2006. – 624 с.
16. Подольска Є.А. Філософія. – К.: ЦУЛ, 2006. -- 704 с.
17. Подольска Є.А., Подольска Т.В. Філософія: 100 питань – 100 відповідей. – К.: ИНКОС, 2008. -- 352 с.
18. Рассел Б. История западной философии. -- Новосиб.: Университет, 2003. – 992 с.
19. Таран В.О., Зотов В.М., Резанова Н.О. Соціальна філософія. – К.: ЦУЛ, 2009 -- 272 с.
20. Філософія: Кредитно-модульний курс. – К.: ЦУЛ, 2009. – 456 с.
21. Філософія: Світ людини (ред. Табачковський В.Г.). – К.: Либідь, 2004. – 432 с.
22. Философия в вопросах и ответах (ред. Алексеев А.Н.). – М.: Проспект,

2008. – 336 с.

23. Философский словарь.-- К.: АСК, 2006. – 1056 с.

24. Хамитов Н., Крылова С. Философский словарь: Человек и мир.-- К.: ЦУЛ, 2006. – 306 с.

25. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: Проблема людини. – К.: ЦНЛ, 2006. – 296 с.

26. Хрестоматия по западной философии. -- М.: Астрель, 2003. – 800 с.

27. Чунаева А.А., Мысык И.Г. Философия в кратком изложении. – М.: Транслит, 2007. -- 312 с.

28. Ящук Т.І. Філософія історії. -- К.: Либідь, 2004. – 536 с.

Для нотаток

Для нотаток

Основи філософських знань [Текст]: методичні вказівки до виконання контрольних робіт для здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр, денної форми навчання.

Комп'ютерний набір і верстка: С.В. Домальчук

Редактор: С.В. Домальчук

Підп. до друку _____ 2023 р. Формат А4.

Папір офіс. Гарн. Таймс. Умов. друк. арк. 3,5

Обл. вид. арк. 3,4. Тираж 15 прим.

Інформаційно-видавничий відділ

Луцького національного технічного університету

43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 75

Друк – ІВВ Луцького НТУ